

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 89. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-palladius05val-shoot-idm140381311399072/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

hand ikulle fremme sin vilie || huos dig, det er bedre at du p. 97
 ikrammer hannem, end hand ikiender dig, merch huad
 ieg figer dig pige lille, det gielder dig och iche mig.

Nu mine kiere børn lille haffuer tach for eders umag,
 oc gaar nu ned igien, oc letter eder udj eders høftrues s
 ftoele, gaar iche end hiem, ieg haffuer endnu meere at
 giffue eder thillkiende, eder till gaffn neft gudz hielp.

**En formaning till folchet at de lade dieris børn
 gierne komme til logne degen.**

Nu vil ieg lige eder, huad nydie der ligger ved den 10
 vedkalt, om i lade iche eders børn komme thill degnen,
 och huorlunde det vil gaa eder i fremtiden, om i det for-
 lømme. Lade i eders børn iche lære det gode, faa lære
 de det onde, lære de iche de x budord, troen, oc fader
 vor, da lære di at fuerge och bande, liuge och ftæle, oc 15
 flaa folch ihiell, da ikulle i vel høre ud ved hin maijtræ,
 blod, oc død och vunder, gudf och mennikens fortørnelle,
 der en heel land maa fiunche ved, faa bliffuer eders børn
 till galgebørn, fteillebørn, hiulebørn, oc fverdebørn, at j faa
 bode ikam och ikade for dem, inden i dø aff verden. 20

Saa pleje det at gaa met dem, fom iche anderlunde
 tuchter deres børn op, fom vi jo see liger thill dagelige,
 om vi vil ellers merche efter, fom i hørde vell om den
 bengel i Mierløfherredt fom i fiorde fommer fpente en
 ftaalbue oc vilde haffue ikut sin fvoger ihiell, oc ikiød sin 25
 egen naturlige kiødelige moder ihiell, ikiød hendes hierne
 ud i hendes hoffuet, och hans fattige || fader løb ind till, och p. 98
 ville drage pilen vd igien, træet fich hand ud, oc iernedt
 bleff i hendes hoffuet, det kom hun til graffue med; en
 fmuch gallebarn ikiød sin egen moder ihiell, hand lønte 30
 hende lige fom loen lønner fechen, oc lige fom hun haffde
 lærdt hannem, faa lønner hand hende, faa vil det gaa med
 dennom fom inthet holder deris børn till gud fryctighed.

Och j Støffnsherret i dette aar, vaar en ung ikalch, fom

belagde sig med en dannemands datter, som fodanne skalche pleje at gjøre oc laadanne ende faar det och med dem, hand bleff steffnet till Roeskild dom, oc kunde icke giffue sin lou som hand vilde, thi huer mand viftet met hannem, 5 alliguel vilde den stimper sværge for gjort gierning. En dag hans fader kom hiem med hannem fra Roeskild dom, och vaar nu vred paa hannem for hand bleff faa dielt och plaget for hans skyld, bad hand lønen i tremens naffn 10 gaahen i loffuen och kalte noget haffre, som hand sad och kalte haffren, och vedte sig ingen fare, kom hans egen fader och hug hands hals i lønder, saa at hand styrte død ned paa iorden, ieg vaar jo paa hans grauff nu der ieg viliteret i Steffnsherret, den gammell skalch haffde intet got lærdt sin løn, nu heffnede hand sig self offuer hannem. 15 Saadant och andet meere vill dig offuerkomme med det barn, forlømmer du den udj din vngdom, hand skal bande dig, spøtte dig vnder øyen, riffue haaret aff det hoffuet, traade paa dig, oc gjøre dig væ och vaande, jammer och kummer, sorg och bedrøffuelle och grædende taare indtill 20 din døde dag, at du skalte lige ufell bleff ieg født thill verden, at ieg fødte sadan en løn.

Det er bedre at du lader hannem græde naar hand er liden, ellers skalte du græde naar hand bliffuer stoer; det er end got naar børnene græde, men det gaar icke p. 99 25 vel till, naar forældrene græde offuer || børnene, det haffde veret bedre at alle Hierufalems børn baade gamle oc vng haffde grædet blodige taare udaff deres øyen, end vor herre Iesus skulle grædet offuer dem.

Tag din løn och datter, oc lied dem til degnen, ville de 30 icke, da flaa dem der thill med riifet, det er bedre, end bødelen skulle flaa dem, det vill dog der thill paa lidfte met dem, at de skulle lønne dig med skam och skendfell, om du sier nu icke thill med deris haand.

I haffue vell hørt om den galliebarn, der ftod ved galgen, 35 och kallet sin fader till sig, hand maatte sørgelig gaah til sin løn, self haffde hand gjort det, oc self maatte hand

det haffue, hand kom til sin løn oc miente hand vilde hvilke hannem noget i hans øre om pendinge eller andet, hand motte haffue faaet effter lønnens død. Der hand luthe øret thill hans løns mund, faa bied lønnen øredt aff sin egen fader oc lagde, see der fader, skal ieg henge udj 5 denne galie, da maa du vel milte øret, och haffue en brendemerche aff med, faa lenge som du leffuer paa iorden, effterdi at du lærde mig iche bedre, der ieg vaar liden; faa gich lønnen baglengdes op til galgen oc faderen gich hiem, med et øre, dennom skeede jo baade ret, men di 10 ville iche haffue det bedre.

Der er vdgaet til landtzting aff kongens befalning, at bønder skulle lade dieris børn komme til degnen; ô herre gud, att mand skal nøde folch till deris egen nytte oc gaffn, huilchen blindhed maa der dog vere iblant folchett. 15

Gode gudfryctige ædle mend, vide nu at ftraffe deris bønder, ocfaa for denne fornødenhed, at de lader iche deris børn komme thill degnen, end er det bedre end børn skulle self ftraffe deris foreldre, begge diele er deris for-
tiente løn, som sadanne ere. || Kand det barn fige fader²⁰ p. 10C
och moder til dig, oc du vilt iche lade det barn lære at fige fader til hannem som haffuer skabt dig och det barn, est du iche verd at faa en ulyche udj det huß med det barn, at gud skal iche ftraffet paa din fiæll.

**En formaning thill folchet, att de fette dieris 25
børn thill ichole.**

Och huilche smaa drenge som i fornemme at de lære vell, oc det løber i dem som bred smør, huad degnen lærer dem, oc di vil haffue bog oc vil thill skole nar i spør dem ad, faa lader dem gierne komme till neste kjøbsted til 30 skole. Leyer eder heller en liden plougdreng faa lenge, at i kunde see, huad gud skicher eders barn thill, och huad der skal bliffue aff hannem.

Effter et fierdinge aar kunde j spørge skolmester thill,